

STROKOVNA KNJIŽNICA

Stranpota v sodobnem založništvu - pojav plenilskih in ugrabljenih revij

V znanstvenem založništvu se zadnja leta vse pogosteje srečujemo s spornimi elektronskimi revijami, katerih glavna značilnost je vprašljiva kakovost ter neurejen recenzentski postopek. Zato svetujemo zaposlenim, naj pred pošiljanjem članka v revije, ki jih ne poznajo, pošljejo ime in spletno stran revije v pregled vodji Strokovne knjižnice.

Plenilske revije poskušajo zvabiti raziskovalce, da bi proti plačilu objavili v revijah, ki se trudijo prikazati kot ugledne in verodostojne, čeprav to niso. Lahko uporabljajo ponarejene faktorje vpliva.

Ugrabljene revije so revije, za katere je nekdo ustvaril ponarejene spletne strani in pri tem ugrabil identiteto prave revije (obstoječe ali pa je že prenehala izhajati). Ugrabljene so večinoma ugledne revije z znanim imenom.

Nekatere značilnosti nepoštenih revij (založnikov):

- ni mogoče identificirati posameznika kot urednika revije
- ni mogoče identificirati uredniškega in/ali recenzentskega odbora
- neurejen recenzentski postopek
- netransparentni postopki objavljanja, netransparentne informacije glede stroškov avtorja (stroški APC niso jasno predstavljeni)
- navajanje neresničnega sedeža založbe
- založba hitro producira nove naslove revij, v katerih je lahko celo identičen uredniški odbor
- ime revije je široko definirano (pokriva pogosto nepovezana področja), vprašljiva kakovost
- goljufanje pri navedbi faktorja vpliva oz. revija navaja svoj, neuraden faktor vpliva
- revija ni indeksirana v nobeni izmed pomembnih mednarodnih baz (Web of Science, Scopus, DOAJ, ipd.), čeprav na spletni strani revije navajajo njeno uvrščenost

- revije vsiljivo vabijo preko e-pošte z obljubo, da bo članek zagotovo objavljen in da bo objavljen v zelo kratkem času
- agresivno pozivanje k članstvu v uredniškem odboru

V pomoč pri presoji priporočamo:

- seznam spornih založnikov Beall's List: <https://bealllist.weebly.com/>
- seznam spornih revij <https://predatoryjournals.com/journals/>
- seznam revij s faktorjem vpliva - Journal Citation Reports (JCR): <https://plus.si.cobiss.net/opac7/jcr>
- spletno stran Think, Check, Submit: <http://thinkchecksubmit.org/> ●

zbral David Ožura

